

Stöd att starta eget kan bli dålig affär

Stöd från Arbetsförmedlingen till personer som avser att starta eget företag riskerar att leda till överskuldsättning, enligt en granskning från Riksrevisionen.

Enligt Riksrevisionen bidrar Arbetsförmedlingens stöd för att starta eget visserligen till minskad arbetslöshet, men den generella effekten på sysselsättningen blir låg. Samtidigt får deltagarna i programmen låga inkomster i flera år och löper ökad risk för att hamna i överskuldsättning.

Enligt rapporten deltog cirka 5 100 personer i sådana program, till en kostnad på 203 miljoner kronor. Statsfinansiellt ledde programmet till lägre utgifter för sjukskrivningar och arbetslöshetsersättning. Därför hade deltagarna i genomsnitt, två år efter programstarten, skapat en pluseffekt för staten. På tio års sikt låg överskottet till staten per deltagare på 40 000 kronor. När det gäller sysselsättning blev effekten av programmet i stort sett obefintlig, möjligen med en svag förbättring.

För deltagarna blev utfallet sämre, där undersökningen framför allt avsåg effekterna för dem som startade enskild firma. Av dessa tenderade kvinnor enligt undersökningen att få lägre inkomster under flera år, i jämförelse med personer som var öppet arbetslösa eller som deltog i andra insatser från Arbetsförmedlingen vid programstarten.

– Deltagarnas inkomster steg dock successivt och efter sju år blev effekten positiv för män medan det tog ytterligare några år för kvinnorna, säger Joakim Hveem, projektledare för granskningen, i en kommentar på Riksrevisionens webb.

Risken att bli överskuldssatt, alltså under lång tid registrerad hos Kronofogden, ökade med 60 procent för deltagarna, vilket särskilt gällde män. Enligt riksrevisor Stefan Lundgren behöver arbetsförmedlarna därför informera deltagarna tydligare om att egenföretagande ofta innebär långa perioder av låga inkomster och en ökad risk för en ohållbar skuldsituation.

– Det gällde särskilt för dem som valde en företagsform som innebär personligt ansvar, säger han i en kommentar på Riksrevisionens webb.

Effekterna skiljer sig mellan olika grupper av deltagare, där högutbildade hade sämre utfall än personer med lägre utbildning. Utrikesfödda tycks inte heller ha gynnats av programmen, både vad gäller sysselsättning, inkomster och risken att bli överskuldssatt.

Martin Wallström